

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 « Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Міжнародній облік, аналіз і оподаткування
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз фінансових результатів: теоретичні засади і практичні аспекти (на прикладі ТОВ "Строй-Еліт")»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ

Ковальова Діана Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К. е. н., доц.

(науковий ступінь, вчене звання)

Шаровська Тамара Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми полягає в тому, що фінансовий результат господарювання підприємства, що виступає у формі прибутку або збитку, відображає ефективність його операційної, фінансової, інвестиційної діяльності та служить основним критерієм стратегії розвитку суб'єкта господарювання. Він, за його позитивного значення, є джерелом платежів до бюджету, а також розширеного відтворення виробництва. В рамках управління фінансами підприємств забезпечення позитивного фінансового результату (прибутку) складає одну з ключових позицій.

Проте в контексті гармонізації бухгалтерського обліку в Україні з міжнародними стандартами та наявності значних змін у законодавчому забезпеченні виникає ряд питань з організації та методології обліку та аналізу фінансових результатів діяльності підприємств, які вимагають подальших досліджень, глибшого вивчення і формування нових підходів та напрямів їх удосконалення.

Мета дослідження є обґрунтування необхідності формування фінансових результатів діяльності підприємства та їх використання.

Завдання дослідження:

- 1) дослідження сутності поняття і класифікації фінансових результатів діяльності підприємства;
- 2) визначення порядку формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства;
- 3) провести оцінку діючої методики формування фінансового результату в підсистемах фінансового та управлінського обліку і обґрунтувати основні напрями з їх удосконалення для ефективного управління фінансовим результатом;
- 4) вивчення нормативно-правового регулювання обліку формування та використання фінансових результатів діяльності підприємства;
- 5) розкриття відображення фінансових результатів діяльності підприємства на рахунках бухгалтерського обліку;
- 6) з'ясування порядку розкриття інформації про доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства фінансовій звітності;
- 7) визначення основних напрямів використання прибутку та їх відображення у фінансовому обліку;
- 8) дослідження впливу облікової інформації про результати діяльності підприємства на аналіз прибутку;
- 9) провести аналіз діяльності підприємства із застосуванням методу кореляційно-регресійного аналізу;
- 10) визначити ефективність діючої системи контролю фінансових результатів залежно від потреб управління підприємством.

Об'єктом дослідження є процес обліку фінансових результатів діяльності підприємства та їх використання.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних і практичних аспектів обліку фінансових результатів діяльності підприємства та їх використання, відображення їх у фінансовій звітності та на

рахунках бухгалтерського обліку, а також аналіз прибутку підприємства.

Методи дослідження: історичний метод, методи індукції та дедукції, термінологічного аналізу, теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття сутності понять доходів і витрат; методи причинно-наслідкового зв'язку та абстрактно-логічний метод; методи узагальнення теоретичного та практичного матеріалу, методи конкретизації та емпіричні прийоми – спостереження, анкетування, опитування, тестування, моделювання, колективні та індивідуальні бесіди – для розробки рекомендацій щодо вдосконалення процесу визнання фінансових результатів основної діяльності будівельного підприємства «Строй-Еліт», ведення їх обліку та здійснення контролю.

Інформаційну базу дослідження складають нормативно-правові акти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем обліку та контролю фінансових результатів, публікації у періодичних виданнях та матеріали наукових конференцій, документи семінарів бухгалтерів-практиків із бухгалтерського обліку будівельних підприємств.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та 32-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 191 сторінка. Основний зміст викладено на 71 сторінці. Робота містить 13 таблиць, 8 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра підготовлено публікацію: Ковальова Д. С. Шляхи вдосконалення фінансових результатів діяльності підприємства. *Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації*. Одеса: ОНЕУ. 2020. С.47-48.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретико-методичні засади обліку фінансових результатів операційної діяльності*» розглянуто сутність фінансових результатів та їх класифікація, визначено підходи по порядку формування та використання фінансових результатів на підприємстві, досліджено нормативно-законодавчу базу обліку формування та використання фінансових результатів на підприємстві, а також проблемні питання обліку фінансових результатів.

Як економічна категорія фінансові результати визначаються як різниця між сукупною виручкою та сукупними витратами підприємства. Перевищення валової сукупної виручки над сукупними витратами стає можливим завдяки створенню додаткової вартості. Додаткова вартість виступає у вигляді збільшення вартості товару відносно витрат на його виробництва, як прирощування всього авансованого капіталу. Закон додаткової вартості діє всіх стадіях виробничого процесу.

Існує досить багато класифікаційних критеріїв щодо фінансових результатів. Насамперед, відносно своєї величини фінансові результати розрізняються на позитивні фінансові результати (прибуток), нульовий фінансовий результат та негативний фінансовий результат (збиток).

Рахунок 79 "Фінансові результати" безпосередньо призначений для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати підприємства, має субрахунки відповідно до яких фінансові результати класифікуються на: результат основної

діяльності; результат фінансових операцій; результат іншої звичайної діяльності; результат надзвичайних подій.

Формування фінансового результату підприємства перебуває в залежності від технологічного та виробничого процесів на підприємстві, зокрема від норм технологічного процесу, тривалості циклу операцій і специфіки виробництва продукції.

Визначення фінансового результату згідно першої теорії може здійснюватися з використанням даних бухгалтерського балансу (форма №1). Але на практиці широко використовують другий спосіб визначення фінансових результатів. З метою розкриття і надання зацікавленим користувачам інформації про порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства складають Звіт про фінансові результати.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється Міністерством фінансів України, яке затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо його ведення та складання фінансової звітності.

Основним нормативним документом, який регулює систему бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ухвалений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами та доповненнями. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що Положення (стандарти) бухгалтерського обліку безпосередньо ґрунтуються на Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, а точніше, «не суперечать міжнародним стандартам». Це свідчить про те, що майже кожному Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку відповідає певний Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти фінансової звітності.

Методологічні засади відображення та формування даних про фінансові результати у звітності визначає в Україні Національні (положення) стандарти бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності». Щодо обліку фінансових результатів, то нормативною основою для складання найважливішої форми фінансової звітності – Звіту про фінансові результати є Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».\

Визначено, що для ефективного управління діяльністю підприємства необхідна своєчасна, повна і достовірна інформація, яка надається широкому колу користувачів. Інформація про доходи, витрати та результати діяльності за звітний період відображається в звіті про фінансові результати, а накопичується в системі рахунків бухгалтерського обліку. Методологічні засади визнання та формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові результати викладено у П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати", 15 "Дохід" і 16 "Витрати".

У другому розділі «*Специфіка організації обліку та аналізу фінансових результатів діяльності ТОВ «Строй-Еліт»*» проаналізовано досліджуване підприємство, діючи практику обліку формування фінансових результатів на

підприємстві ТОВ «Строй-Еліт», здійснено аналіз фінансових результатів ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Строй-Еліт»- господарське товариство, що має статутний фонд і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Основною сферою діяльності підприємства є ремонтно-реставраційні роботи, капітальні ремонти будівель пам'яток архітектури та містобудування міста Одеси. ТОВ «Строй-Еліт» функціонує з 2015 року. На виконання вище зазначених робіт підприємство має ліцензію ССЗ. Предметом діяльності Товариства є надання будівельних послуг та послуг, пов'язаних з даною діяльністю, що не суперечить чинному законодавству України.

Здійснений аналіз агрегованого порівняльного аналітичного балансу ТОВ «Строй-Еліт» за 2018-2019рр. дозволяє зробити висновок про нестабільний фінансовий стан підприємства, тому що у звітному періоді відбулись деякі негативні зміни у структурі його балансу. Проте, відсутність короткострокових та довгострокових кредитів не дозволять підприємству втратити платоспроможність.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості показав, що коефіцієнт співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю має негативну тенденцію за досліджувані роки. Цей показник характеризує якість політики комерційного кредитування компанії. Зменшення даного коефіцієнту говорить про те, що це може бути ознакою неефективної політики комерційного кредитування і, як результат, дебітори заборгували компанії більше коштів, ніж компанія отримала від постачальників. Якщо несвоєчасний розрахунок з кредиторами відбувається постійно, то це свідчить про низьку якість фінансового менеджменту.

Для вирішення проблеми необхідно використовувати бюджетування, скласти платіжний календар, використовувати інші прийоми, які дозволять контролювати рух вхідних і вихідних грошових потоків. Необхідно попрацювати над політикою товарного (комерційного) кредитування клієнтів. У процесі комерційного (товарного) кредитування варто враховувати історію співпраці з клієнтом, його фінансове положення (в межах доступних даних), ринкову ситуацію в його сегменті. Також необхідно скласти шаблон договору комерційного кредитування й обумовити в ньому терміни погашення заборгованості за поставленими товарами і послугами, штраф за порушення термінів, порядок досудового вирішення питань і т.д.

Після проведення аналізу ліквідності балансу підприємства ТОВ «Строй-Еліт» варто зазначити, що в організації недостатньо коштів для покриття найбільш термінових зобов'язань абсолютно і найбільш ліквідних активів. Тобто, буде доречно застосовувати якісне та ефективне планування грошових потоків, оскільки від спроможності своєчасно та в необхідному обсязі їх генерувати залежать платоспроможність підприємства та ліквідність його активів. Така система повинна включати планування і прогнозування грошових потоків.

Облік фінансових результатів на ТОВ «Строй-Еліт» здійснюється на фінансово-результативному рахунку 79 "Фінансові результати", на якому збираються всі затрати, доходи (прибутки і збитки) підприємства, які групуються в аналітичному обліку за характером прибутків і збитків. Якщо рахунок 79 "Фінансові результати" є номінальним і на кінець звітного періоду закривається (сальдо немає),

то рахунок 44 "Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)" є пасивним і його сальдо відображається в балансі.

Було досліджено оборотну-сальдову відомість підприємства за світній рік. Без складання даного документа неможливо скласти основні звіти, які показують всю діяльність підприємства. ОСВ дозволяє отримати об'єктивну оцінку ситуації, фінансової ситуації в компанії в будь-який момент часу. Перевага відомості - можливість здійснення перевірки. Звіривши підсумкові дані, посадова особа, відповідальна за складання ОСВ, зможе відразу упевнитися в правильності складання паперу або наявності неточностей.

Після проведення аналізу рентабельності діяльності ТОВ «Строй-Еліт», підприємству варто переглянути джерела формування собівартості, а саме: ринкові ціни на будівельні матеріали; технологію виробничого процесу; тривалість виробничого циклу; цінова політика на роботи залучених субпідрядників.

У третьому розділі **«Контроль фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Строй-Еліт»»** запропоновано рекомендації щодо покращення внутрішнього контролю фінансових результатів підприємства.

При аналізі контролю фінансових підприємства «Строй-Еліт» було виявлено ряд недоліків, які необхідно виправити. Для того, аби удосконалити існуючу систему контролю фінансових результатів на підприємстві, було проведено тестування внутрішньої системи. На досліджуваному підприємстві була розроблена нова програма контролю фінансових результатів, яка захоплює більше аспектів, які, безпосередньо, впливають на діяльність підприємства.

Контроль на підприємстві здійснюється бухгалтером, що свідчить про суб'єктивну перевірку. Також, керівник наділений повноваженнями перевірити діяльність підприємства, бухгалтерські операції, але він не може охопити усі тонкощі відображення операцій в бухгалтерському обліку без необхідних профільних навичок та відповідної вищої освіти.

У ході здійснення внутрішнього контролю на підприємстві, була виявлена проблема неточності визначення собівартості наданих послуг та виконаних робіт. Підприємству рекомендовано залучати більш продуктивну техніку та обладнання, здійснити пошук альтернатив для скорочення виробничого циклу, що дасть змогу виконати більше робіт та збільшити дохід. Також рекомендовано передивитися цінову політику витрат на виробництво, здійснити моніторинг дешевших, проте без погіршення якості, або ж заключити договори на оптові закупівлі матеріалів зі знижкою.

Варто звернути увагу, що діяльність ТОВ «Строй-Еліт» в основному розгортається на майданчиках публічних закупівель. Існують певні критерії та вимоги до участі в тендерах. Досліджуване підприємство повинно приділяти особливу увагу до: контролю правильності оформлення та легітимності документів, що підтверджують наявність в учасника: існування та функціонування матеріально-технічної бази; перевірки наявності сертифікатів, освіти у працівників відповідної кваліфікації, які будуть брати участь у виконанні зобов'язань; перевірка наявності документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору; перевірка відсутності підстав, визначених частинами 1 і 2 статті 17 Закону України

«Про публічні закупівлі»; перевірка статутних документів, які додаються до участі в тендерах .

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1) Фінансовий результат є основним підсумковим показником. Тому кожен суб'єкт господарювання особливу увагу звертає на процес його формування, розподілу та використання. Протягом вивчення теоретичного матеріалу з'ясувалось, що, незважаючи на велику кількість наукової і навчальної літератури, методика проведення аналізу фінансових результатів середніх і малих підприємств потребує подальшого, більш досконалого висвітлення.

2) Методологічні засади відображення та формування даних про фінансові результати у звітності визначає в Україні Національні (положення) стандарти бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності». Щодо обліку фінансових результатів, то нормативною основою для складання найважливішої форми фінансової звітності – Звіту про фінансові результати є Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

3) При вивченні актуальних проблем щодо формування фінансових результатів, ми дійшли висновку, що для загального вдосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства необхідно запровадити єдині класифікаційні ознаки видів діяльності, що потребує зміни у формі звіту про фінансові результати і методичні засади формування інформації за показниками Звіту в системі рахунків бухгалтерського обліку.

4) Варто зазначити, що для забезпечення повного та ефективного контролю фінансових результатів, контролю правильності обчислення прибутку (збитку), який отримало підприємство за звітний період, та аналізу причин його зміни буде недостатньо. для контролю фінансових результатів. Саме тому важливим є попередній і поточний контроль, що здійснюється протягом усіх циклів діяльності й дозволяє оперативно впливати на результат господарювання, оцінювати ефективність дій та переглядати прийняті раніше рішення. Проте, враховуючи те, що підприємство не має такого штату працівників, який міг би забезпечити контроль на усіх етапах діяльності, впровадження існуючої системи внутрішнього контролю є недостатньо ефективним.

5) Підприємству рекомендовано залучати більш продуктивну техніку та обладнання, здійснити пошук альтернатив для скорочення виробничого циклу, що дасть змогу виконати більше робіт та збільшити дохід.

6) на підприємстві досі використовується застаріла технічна база, а саме «1С: Бухгалтерія 7». З появленням більш удосконаленої версії «1С: Бухгалтерія 8.3», підприємству доречно перейти на неї, задля усунення можливих похибок, неточностей та некоректних дій з боку бухгалтерії в обліку та формуванні фінансових результатів.

АНОТАЦІЯ

Ковальова Д. С. «Облік, контроль та аналіз фінансових результатів:
(*прізвище та ініціали студента*) (*назва кваліфікаційної роботи*)
теоретичні засади та практичні аспекти (на прикладі ТОВ «Строй-Еліт»»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

(шифр та назва спеціальності)

за магістерською програмою професійного/наукового спрямування

«Міжнародний облік, аналіз і оподаткування»

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. Одеса, 2020 р.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліку фінансових результатів діяльності підприємства та їх використання.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу фінансового результату операційної діяльності підприємства.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю фінансових результатів операційної діяльності на прикладі ТОВ «Строй-Еліт».

Запропоновано заходи щодо удосконалення організації обліку та контролю фінансових результатів, операційних доходів та витрат, надано рекомендації щодо усунення негативних тенденцій, які виявлені у ході аналітичного дослідження.

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, збиток, операційні доходи, операційні витрати, облік, контроль, аналіз.

ANNOTATION

Kovalova D. S., «Accounting, control and analysis of financial results:
(*students surname and initials*) (*work title*)
theoretical principles and practical aspects (by the example of Stroy-Elit LLC)»

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and taxation»

(code and name of the specialty)

under the master's program «International accounting, analysis and taxation». –

(title of master program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

Thesis consists of three chapters. The object of research is the process of accounting for the financial results of the enterprise and their use.

The paper considers theoretical and practical aspects of accounting, control and analysis of the financial result of operating activities of the enterprise.

Author analysis the current practice of accounting and internal control of financial results of operating activities on the example of Stroy-Elit LLC.

Measures to improve the organization of accounting and control of financial results, operating income and expenses are proposed, recommendations are given to eliminate the negative trends identified during the analytical study.

Keywords: financial result, profit, loss, operating income, operating expenses, accounting, control, analysis.